No. 1317 Zaterdag 27 Maart 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,—pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 26 Maart.

DE NIEUWE BEGROOTING.

TOELICHTENDE STAAT.

OPENBARE WERKEN.

Art. 33 *a.* traktemententen of verloftraktementen:

Vermits de titularis in den loop van dit jaar de betrekking nederlegt, kan het toegestaan crediet ter zake van de aan den tijdelijken directeur toegekende personeele toelage vervallen.

Ook ten aanzien van het voorstel tot toekenning van traktement aan den eersten opzichter bij het departement van openbare werken meent ondergeteekende zich van uitvoerige toelichtingen ontslagen te mogen rekenen, wanneer hij den Kolonialen Raad verzoekt van diens beslissing met betrekking tot 't vorig jaar gedaan daartoe strekkend voorstel terug te komen.

Immers is in den reeds verstreken tijdsduur opnieuw de gegrondheid van de meening bevestigd, dat de beschikking over een technisch onderlegden opzichter onmogelijk, zonder belangrijk nadeel van den dienst, kan worden gemist. Ook is daarbij de overtuiging nog altijd onverzwakt, dat een opzichter als evenbedoeld ook in de toekomst niet kan worden gemist.

Zeker, men kan zich doen bijstaan door een persoon, die het opzicht voert over het werk, dat door of voor het departement wordt uitgevoerd, en zal met de helft van de som kunnen volstaan, waarmee de diensten van een technischen opzichter behooren te worden vergoed.

Maar anderzijds zal — dat lijdt geen twijfel — de uitvoering van de werken meer kosten dan wanneer een technisch onderwezen opzichter de directe leiding daarbij heeft. Er ontstaat eene verplaatsing van uitgaven en,— zal de rekening ten aanzien van hetgeen aan opzichtersloon zal zijn besteed in het gunstigste geval balanceeren, zoo kan het niet anders of een blijvende post ten nadeele, wat de qualiteit en duur zaamheid van den geleverden arbeid betreft, zal zijn te constateeren. Ondergeteekende acht zich dan ook verplicht wederom een poging te doen om 's Raads goedkeuring te verwerven op het aangevraagd crediet, ten einde den technischen opzichter bij het departement van openbare werken eene vaste positie te verzekeren.

Van deze gelegenheid maakt hij gaarne gebruik den Raad het rapport over te leggen van de, overeenkomstig gedane toezegging bij gelegenheid van de behandeling der begrooting voor 1909, door hem benoemde commissie om na te gaan of er bezuinigingen in den algemeenen dienst zijn aan te brengen.

De Raad zal uit dat rapport ontwaren, dat twee leden der commissie meenden, dat de technische opzichter wel kan worden gemist,— een lid vast overtuigd daarvan was,— een lid meende, dat met één technischen opzichter kan worden volstaan en de tweede gemist kan worden,— een lid van oordeel was, dat bij terugkeer tot den normalen toestand met een opzichter kan worden volstaan,— een lid verzekerde, dat het personeel van het departement van openbare werken niet verminderd kan worden, wil goed toezicht uitgeoefend worden, terwijl een lid, dat niet aanwezig was, bij de openbare behandeling van de begrooting voor 1909 voor het behoud van den technischen opzichter had gestemd.

Uit dit exposé van meeningen komt ondergeteekende tot de conclusie, dat de meerderheid der commissieleden zich voor het behoud van den technischen opzichter had uitgesproken, zooals de zaken stonden; aangezien het in verband met den damaanleg nog zeer geruimen tijd zal duren vóór het departement weder in zijn normalen toestand zal zijn teruggekeerd.

En, gelet op dien langen tijdsduur en het ter zake bij hem door den directeur van openbare werken ingediend rapport, acht ondergeteekende het een eisch der billijkheid tegenover den titularis, nogmaals den Raad het voorstel te doen tot goedkeuring van een crediet, waaruit het traktement van den technischen opzichter zal worden betaald.

Zooals de ondervinding geleerd heeft, kunnen de diensten van een teekenaar bij het departement van openbare werken niet gemist worden. Niet alleen bewijst hij onmisbare diensten bij het opmeten van dammen en aanhouden van registers der dammen, maar het teekenwerk, daar onder begrepen dat voor de andere bureaux, is van dien aard, dat hij zijn werk niet afkan, niettegenstaande door hem daaraan met meer dan gewone toewijding gewerkt wordt.

Het is daarom niet meer dan billijk te achten, dat zijne toelage in traktement veranderd wordt.

Art. 34 *a.* kosten voor de topographische opname...... f2,400.

De op te nemen oppervlakte op Bonaire en Aruba is ongeveer 440 K. M². Aangenomen, dat door elken opnemer 10 K. M². per maand kan worden afgedaan,— wat een [illegible] zal het werk in ongeveer 22 maanden gereed kunnen komen. In het jaar 1909 zal tegen Juli a. s. met de opneming kunnen worden aangevangen, zoodat het werk gedurende het geheele jaar 1910 zal moeten worden voortgezet. Als vergoeding is op eene uitkeering van f10.— per K, M². gerekend, zoodat op een uitgaaf van f2,400.— in 1910 zal zijn te rekenen boven de vaste toelage à f60.— 's maands aan elken opnemer, in het vorig artikel aangegeven.

Art. 34 *b.* arbeidsloonen bij die opname...... f1,560.

Aangezien er slechts met twee ploegen gewerkt zal worden, wordt een som van f65 × 12 × 2 = f1560.— voldoende geacht.

Zooals in de toelichting bij gelijken post in de loopende begrooting aangegeven, bedragen de kosten per ploeg f65.— 's maands

Art. 35 *a.* gewoon onderhoud van de gebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf- en houtwerken, enz....... f8,000.

Hoewel gestreefd moet worden om de onderhoudsfondsen tot het vroegere normale bedrag van f7000.— terug te brengen, is de toestand der gebouwen nog niet van dien aard, dat zulks nu reeds zou kunnen geschieden.

Het wordt daarom wenschelijk geacht hiervoor ook dit jaar f8000.— disponibel te stellen.

Art. 35 *b,* leprozengesticht.

In het leprozengesticht mankeert een badkamer voor de verpleegsters, hetgeen vrijwel een onhoudbare toestand genoemd kan worden.

De wasch- en strijkkamer leveren nu te weinig ruimte op, waarom voorgesteld wordt deze kamers te verbeteren door er een kleine open gen galerij bij te trekken.

Het wordt wenschelijk geacht om op voldoenden afstand van het hoofdgebouw, doch binnen de enceinte van de leprozeninrichting, een klein gebouwtje te hebben voor de opname en behandeling van patiënten, waarvan nog niet met zekerheid gezegd kan worden, dat zij aan lepra lijden.

Art. 35 *c.* het opnieuw bepleisteren van de West- en Noordzijde van het Riffort..... f1,550.

Deze post werd verleden jaar door den Kolonialen Raad van de begrooting afgevoerd, omdat men van oordeel was, dat hij zonder nadeel tot een volgend jaar kon worden uitgesteld.

Aangezien het werkelijk in het belang van een goed onderhoud van de gebouwen van het Riffort geacht wordt,, dat de hier bedoelde bepleisteringen worden aangebracht, worden daarvoor de benoodigde fondsen aangevraagd.

Art. 35 *d.* Het bepleisteren met portlandcement van de bovenzijde der batterijen van het Waterfort f1,320

Ook deze post was verleden jaar reeds voorgesteld, doch om dezelfde reden als de voorgaande niet in de begrooting opgenomen.

Voor het behoud der onderliggende kazematten, die grootendeels voor gehuwde militairen, enz. worden gebruikt, wordt een betere afwatering van de daarboven gelegen batterijen dringend noodzakelijk geacht.

Art. 35 *e.* openbare scholen.

De muren van deze lokalen vereischen aanhoudend veel reparatie doordat zij met zeewater, dat voor een groot gedeelte door de kleimuren opgezogen wordt, zijn doortrokken. Het wordt daarom noodzakelijk geacht in de muren van die lokalen [illegible] werk in portlandcement aan te brengen, waardoor in dezen toestand ongetwijfeld langzamerhand verbetering zal komen.

De verlichting van enkele lokalen van de Wilhelmina- en Hendrikschool laat te wenschen over.

Het is gewenscht hierin door het aanbrengen van enkele ramen, het lichtgrijs verven van houtwerken en het witten der muren te voorzien.

Bij de Wilhelminaschool mankeert een lokaliteit voor de 8ste klasse. Tijdelijk is hierin voorzien door het aanbrengen van een houten schot in een van de lokalen, maar daar deze toestand op den duur onhoudbaar is, wordt voorgesteld een nieuw schoollokaal bij te bouwen,

Art. 35 *f.* Het verbouwen van woning No. 6 in fort Amsterdam. f3,400.

Zich voor zoover noodig refereerend aan hetgeen bij de behandeling van de begrooting voor het loopend jaar ter zake is aangevoerd, waar ondergeteekende het voorstel ter verbouwing van het huis No. 6 in het fort Amsterdam voor commandantswoning hernieuwt, verzoekt hij 's Raads aandacht voor de omstandigheid, dat de officierswoningen in het algemeen niet aan alle eischen van dezen tijd beantwoorden en zelfs door het gemis van zekere accomodaties, voor de bewoners vaak bepaald ongemak opleveren.

Het huis No. 6 nu, dat den Commandant moest worden aangewezen en sedert 1 Maart door dezen betrokken is, beantwoordt heden ten dage ten aanzien van de meest redelijke eischen niet aan zijne bestemming, in die mate zelfs, dat het, — al of niet bestemd voor commandantswoning,— bepaald verbetering vereischt, terwijl het aanbrengen van die gemakken, die in eene behoorlijk ingerichte woning niet kunnen worden gemist, evenmin langer achterwege zal mogen blijven.

Als de ondergeteekende verder de aandacht van den Raad verzoekt voor de omstandigheid, dat aan den commandant uit den aard van zijn hoogere positie de beschikking over eene passende woning moet zijn verzekerd,— het feit, dat bij Koninklijk besluit aan een kapitein f700.— en aan een luitenant f500.— indemniteit voor huishuur toegestaan is, wijst bovendien daarop —, dan vertrouwt hij, dat het gevraagde aangevraagde crediet zal willen goedkeuren.

Art. 35 *h.* Onderhoud, vernieuwing en aankoop van meubelen en andere benoodigdheden f2,000.

Elk jaar wordt deze post aanmerkelijk overschreden. Aangezien het in de bedoeling ligt om hieruit nu ook de aanschaffing en reparatie van de schrijfmachines van alle gouvernements-bureelen te bekostigen, terwijl de uitgaven voor telefoonabonnementen door de aansluiting van Cas Chiquito met f60.— zijn vermeerderd, wordt voorgesteld om dezen post met f500.— boven het vroeger toegestane bedrag van f1500 te verhoogen.

Art. 36. Onderhoud en herstelling van de straten, riolen en kaden in het stadsdistrict en van de wegen in de buitendistricten:

De thans tusschen St. Maria en Ceroe Fortuna bestaande weg verkeert in zeer slechten toestand.

Wil men dezen weg in behoorlijken staat brengen en voorzien van de noodige overlaten in steen (labador), dan zal daarvoor een uitgave van f1400 noodig zijn, eene som, welke niet uit de gewoonlijk voor het onderhoud der wegen in de buitendistricten toegestane som ad f4000.— bestreden kan worden, aangezien de weg niet gemist kan worden, wordt voorgesteld om tot de bovenbedoelde herstelling over te gaan.

Art. 37. Kosten van het maken van [illegible] in het belang van de waterverschaffing [illegible]

In het afgeloopen jaar werd een som van pl. m. f39660.— uitgegeven.

Voor Curaçao, Bonaire en Aruba werden 50 nieuwe contracten voor damaanleg op plantages en huurgronden afgesloten, terwijl voor Curaçao 13 contracten van het vorige jaar onderhanden waren.

Verder had van gouvernementswege damaanleg plaats in de vallei van Scherpenheuvel en op de gouvernementsdomeinen Kust, Kent-U-zelven en Flip (gedeeltelijk werkverschaffing).

Behalve het onderhoud aan de putten werd verder uit dezen post bekostigd het maken van een put met dam op Muizenberg, en het repareeren van een bestaanden put op het gouvernementsdomein Flip.

Art. 38 *c.* Onderhoud van de baggertoestellen, vaartuigen en boeien f1,100.

Het is gebleken, dat het zeer gewenscht is in het Schottegat op sommige plaatsen boeien aan te brengen.

De gelegenheid bestaat om met zeer weinig kosten de zes daartoe benoodigde boeien met toebehooren ter beschikking te krijgen.

Worden die boeien gelegd, dan zullen naderhand uitgaven voor het onderhoud daarvan te doen zijn. Die kosten zullen uit dezen post kunnen worden gekweten, die daartoe met f100.— is verhoogd.

ARUBA

JUSTITIE EN POLITIE.

Art. 44 *a* Traktement of verloftraktement, van 1 griffier bij het kantongerecht, tevens secretaris van den raad van politie en koloniale schrijver f600.

Aangezien van den dienst van den griffier op de verschillende eilanden wordt of zal worden gebruik gemaakt tot het verrichten van schrijfwerk voor den algemeenen dienst, zoo is in den begrootingstekst bij de aanwijzing van de credieten voor de bezoldiging van die ambtenaren aan gegeven, dat zij tevens koloniale schrijvers zijn.

GELDELIJK BEHEER.

Art. 46 *a.* Traktementen of verloftraktementen:

Voor het loopend jaar werd f1200. beschikbaar gesteld als traktement van den ambtenaar van recherche (thans commies 1ste klasse) en f3800 voor verdere kosten van het toezicht op de heffing van het invoerrecht en het accijnsrecht.

In verband met de nieuwe voorschriften, ten aanzien van het over-land-vervoer zullen de kosten belangrijk kunnen worden verminderd, aangezien het toezicht te water, dat sinds jaren met twee vaartuigen werd onderhouden, vermoedelijk geheel zal kunnen vervallen.

Het toezicht zal voortaan op voldoende wijze te land kunnen worden uitgeoefend door vier kommiezen, die, zoo noodig, door politiebeambten kunnen worden bijgestaan. Voor bezoldiging dier kommiezen is in totaal f3000.— aangevraagd, zoodat voor de uitgaven voor dezen dienst f2000.— minder is geraamd.

Met verwijzing naar hetgeen ter plaatse dienend medegedeeld wordt met betrekking tot de regeling van den dienst bij het toezicht op de heffing der genoemde belasting op Bonaire, kan ondergeteekende berichten, dat het in het voornemen ligt na te gaan of eene dergelijke regeling, althans gedeeltelijk, ook op Aruba zal kunnen worden toegepast, ten einde aldaar tot verdere inkrimping van uitgaven te geraken.

Voor 1909 was bij de raming van het traktement van den klerk er óp gerekend, die de toen op Aruba werkzame titularis in dat jaar verhooging [illegible] traktement verkrijgen zou. Daar hij [illegible] werd overgeplaatst wordt de raming voor 1910 op f800.— gesteld, overeenkomstig het aanvangstraktement van den klerk.

Art. 46 *d.* Vergoeding van den ontvanger wegens gemis van inkomsten f250.

Ingevolge de nieuwe wettelijke voorschriften zijn de emolumenten, welke de ontvanger trok, vervallen. Aan den titularis is eene toelage verleend, gelijkstaande aan het gemiddeld beloop dier emolumenten, krachtens art. 3 der verordening van 1908 (P. B. 1908 No. 26.)

Een crediet daartoe wordt hierbij aangevraagd.

Art. 47 *a.* Kosten van toezicht op de Gouvernementseigendommen, gronden en bosschen: daggeld aan 3 personen à f0.75 per dag f821.25.

Door de uitgestrektheid van het domein, de zeer verspreide ligging van de dividivi-boschjes en vooral de wenschelijkheid om het roekeloos houtkappen met nog meer kracht tegen te gaan, is de aanstelling van een derden boschwachter dringend noodig. Het toezicht door de wachters uitgeoefend is thans niet ten allen tijde en overal even voldoende. De post is daarom verhoogd met f273.75.

Art. 47 *b.* tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen f60.

Daar de boschwachters in vele gevallen, meestal zelfs, te paard hunne rondes doen en alzoo paarden of muilezels er op na houden, die feitelijk voor weinig anders gebruikt kunnen worden, en wel zonder daarvoor fouragegeld te trekken, komt het billijk voor hun eene tegemoetkoming te verleenen in de kosten van onderhoud van genoemde vervoermiddelen.

Art. 48 *b.* Kosten van den postdienst f200.

De raming van de kosten voor den postdienst is naar de gebleken behoefte met f40.— verhoogd.

Art. 48 *c.* drukwerk, bindwerk, rondbrengen van belastingrekeningen en andere kosten f150.

EEREDIENST EN ONDERWIJS

Art. 49 *c.* toelagen aan den leeraar der Hervormde Gemeente voor de bediening der gemeente te Piedra Plat f 150:

Het komt billijk voor, den leeraar eene kleine tegemoetkoming te verleenen voor de bediening van de Protestantsche gemeente te Piedra Plat.

Art. 50 *a.* traktementen of verloftraktementen van het openbaar onderwijs f 3.916,67.

Het hoofd der school krijgt met 1 December 1910 aanspraak op traktementsverhooging.

Art. 50 *b.* toelagen:

De als hoofd van de school opgetreden nieuwe titularis geniet eene vergoeding als zoodanig van f 150.—

Art. 51. Subsidie aan de Hervormde Gemeente voor de kosten van herstelling van haar kerkgebouw te Oranjestad f 150.

Daar het kerkgebouw te Oranjestad groote en dringende reparaties noodig heeft en de daaraan verbonden kosten, die, globaal geraamd, op ongeveer f 600.— worden berekend, de krachten der kleine gemeente te boven gaan, wordt voorgesteld, gelijk dit in meerdere gevallen is geschied, aan de Protestantsche Gemeente op Aruba eene bijdrage tot het omschreven doel toe te kennen.

Art. 52 *a.* Schoolbehoeften voor de openbare school f 250.

Vermeerderd met f 25.— ten gevolge van het vermeerderde aantal schoolgaande kinderen.

Art. *c.* Subsidie aan bijzondere scholen f 3,700.

De raming is gesteld naar het bedrag van het subsidie, dat voor 1908 is bepaald.

PLAATSELIJKE KOSTEN.

Art. 53 *a.* traktementen of verloftraktementen:

Er wordt een met f 300.— verhoogd crediet voor traktement van den gouvernements-geneeskundige aangevraagd, ten einde de bezoldiging van den titularis op Aruba gelijk te stellen aan die van den geneeskundige op Bonaire.

Ondergeteekende meent aanleiding tot het voorstellen van deze verhooging te vinden in de omstandigheid, dat de geneeskundige eene vaste inkomst trok bij de Engelsche Goud-Maatschappij (Aruba Gold Concession) voor de behandeling van werklieden in haren dienst, welke inkomst hij door de liquidatie van de maatschappij verloren heeft. Daarbij zij ook er op gewezen, dat de titularis reeds ruim 16 jaren dienst telt.

Art. 53 *b.* Vergoeding aan den loods te Paardenbaai wegens gemis van inkomsten f 300.

In verband met het voorschrift der loodsverordening 1908, krachtens welke de loodsgelden ten behoeve der koloniale kas geheven worden is aan de loodsen eene bezoldiging toegekend, waartoe voor 1910 een crediet wordt aangevraagd.

Aan den loods te Paardenbaai is eene vergoeding toegekend op grond van art. 3 der verordeningen van 1908 (P. B. No. 26.)

Art. 53 *d.* fouragegeld voor den gouvernements-geneeskundige f 480.

Op grond van de omvangrijke armenpraktijk van den geneeskundige komt het billijk voor hem fouragegeld voor een tweede dienstpaard, dat hij beslist noodig heeft in de uitoefening van zijn dienst, toe te staan.

Art. 53. *g.* Ingevolge art. 3 der verordening van 1908 (P. B. No. 25) is aan de armenkas eene vergoeding toegekend wegens vervallen inkomsten f 450.

OPENBARE WERKEN.

Art 56 *a.* Gewoon onderhoud van de landsgebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf en houtwerken. f 500.

De som van f 400.— is te gering voor gewoon onderhoud van alle openbare gebouwen; bij den geringsten tegenvaller zou overschrijden onafwijsbaar zijn.

Art. 56 *b* en *c.* Herstelling van de gebouwen in het fort Zoutman f200. en van het houtwerk f 500.—

Ofschoon voorgesteld wordt nieuwe kantoren te bouwen, kunnen toch de gebouwen in het fort Zoutman, die voor andere doeleinden zeer bruikbaar zijn, niet worden verwaarloosd en, daar zij in elk geval in 1910 eenige reparatie moeten ondergaan, wordt daarvoor f 200 uitgetrokken. Vooral de vloeren in de verschillende verdiepingen van den toren eischen herstelling, zoo ook een paar der trappen.

Art. 56 *e.* Gewoon onderhoud van straten en wegen f 1,500

De straten in de Oranjestad vereischen dringend eenige buitengewone herstelling en voor de behoorlijke afwatering moeten eenige kleine werkjes worden uitgevoerd, zoodat het bedrag voor onderhoud van wegen en straten ook voor 1910 op f1,500 wordt geraamd.

De memoriepost, in de begrooting voor 1909 uitgetrokken voor uitgaven ter verbetering van de Paardebaai, behoefde voor 1910 niet te worden gehandhaafd, aangezien men in den loop van dit jaar vermoedelijk gereed zal komen met de voorgenomen werken tot het aanbrengen van betonningen en tot den aanbouw van een steiger, waaraan het stoomschip van den koloniaien dienst en de thans op Aruba varende schepen zullen kunnen vastmeren.

Met die werken zal, naar de meening van ondergeteekende, aan de behoefte tot verbetering van de baai voorshands ruimschoots zijn tegemoet gekomen. Gaarne wenscht ondergeteekende daaraan echter toe te voegen, dat het Bestuur zijn volle aandacht aan deze zaak blijft wijden, en dat tijdig de noodige voorstellen zullen worden gedaan, wanneer het blijken mocht, dat nadere voorzieningen noodig zullen zijn.

Art. 57. Kosten van aanbouw van nieuwe lokaliteiten tot landskantoren f 8,500.

De gesteldheid en de ligging der kantoren zijn niet van dien aard, dat aan zelfs redelijke eischen ten aanzien van het publiek en het personeel wordt voldaan. Verbouwing van de bestaande lokaliteiten zou met groote kosten gepaard gaan en het bezwaar wegens de ligging zou dan trouwens ook niet zijn weggenomen.

Het komt ondergeteekende daarom noodig voor nieuwe lokaliteiten te doen aanbouwen. De bestaande zullen kunnen worden benuttigd voor verblijf van het politiepersoneel, na invoering der reorganisatie van den politiedienst.

DE MIJNWET

IN DE

TWEEDE KAMER.

(*HANDELINGEN.*)

De Heer VAN KOL vervolgt:

Ik meen hier, tegenover de officieele beschouwingen, in de Memoriën van Toelichting en van Antwoord gehouden, eenige wettelijke maatregelen te moeten aanvoeren, waaruit duidelijk blijkt, dat juridisch voor de grondbezitters het eigendomsrecht der delfstoffen sterk moet worden in twijfel getrokken.

Wij hebben daarvan reeds een voorbeeld kunnen vinden in het Koninklijk besluit van 1841, waarbij het uitgeven van domeingronden uitdrukkelijk door „'s Rijks regt op de mijnen” wordt voorbehouden.

In het Regeeringsreglement van 1848 (*Publicatieblad* no. 276) leest men woordelijk: „bij vervreemding van gronden, wordt het steeds daarvoor gehouden, dat het Gouvernement zich het regt van eigendom heeft voorbehouden op de onder den grond aanwezige mijnen.”

Daarin ligt dus duidelijk opgesloten, dat er in de oogen van den wetgever wel degelijk twee eigendommen bestaan: een onder en een boven den grond. Wel golden genoemde bepalingen uitgiften van domeingronden, doch ook van particuliere gronden bleek hetzelfde het geval te zijn.

In de Koloniale Verordening van 9 Mei 1867 (*Publicatieblad* no. 4) „op de uitgifte in eigendom of pacht van particuliere gronden in de kolonie Curaçao”, huldigde de Regeering hetzelfde beginsel. In art. 2 toch staat: „Onder afstand van gronden wordt niet begrepen de bevoegdheid om mijnen en groeven onder den beganen grond, ook kleigronden daaronder begrepen, aan te leggen, zullende geen eigenaar van gronden daartoe bevoegd zijn, dan na verkregen vergunning van het bestuur”.

Welnu de heer Godden bezit die vergunning niet; laat hem dus eerst aantoonen, dat hij het recht had over die mijnen of delfstoffen te beschikken.

Dit standpunt had de Regeering moeten innemen, dan had zij beter haar plicht betracht. Doch hoe meer men achter de gordijnen ziet, des te meer krijgt men onwillekeurig den indruk, dat men eenvoudig den heer Godden in allerlei is willen te gemoet komen, ja door dit wetsontwerp zijn wensch heeft vervuld.

Ik heb hier voor mij een brief, van 27 October 1903 door Godden geschreven, waar hij als eisch stelt, wat thans door het wetsontwerp wordt gegeven. Ik lees daar: „The only legal way in wich the Government could obtain any right to the phosphates would be through *an expropriation* law for public utility's sake.” De Regeering heeft derhalve niet krachtig genoeg gehandeld, en de koloniale ambtenaren hebben niet naar behooren hun plicht gedaan, hebben niet met voldoende energie behartigd de belangen der gemeenschap.

Hoe kunnen wij ons nu uit deze moeilijkheid redden? Ik geloof dat een eenvoudige oplossing, welke elders reeds meermalen is toegepast, voor de hand ligt.

Wij behoeven slechts te volgen het voorbeeld in de oude Fransche wet van 1810 in „titre VI sur la jouissance des mines antérieures à la loi” gegeven.

Waarom zouden wij dit ook hier niet doen en dien heeren alsnog op wettelijken grondslag concessie verleenen. Mij dunkt, dat het zou getuigen van groote goedgeefschheid wanneer men zegt: Wij willen u van dit oogenblik af gelegenheid geven u *en règle* te stellen tegenover de wet door u alsnog een concessie te verleenen.

En dan zal men toch wel inzien, dat geen concessie, geen vergunning, geen recht kan worden gegeven of er moeten verplichtingen tegenover staan. In de concessievoorwaarden zal dan moeten opgenomen worden de verplichting tot het uitoefenen van het bedrijf op de wijze als in de Mijnwet van 1903 voor ons land is bepaald. Zoo zou op minnelijke wijze de zaak naar behooren kunnen geregeld worden.

Daartegen wordt in de Memorie van Antwoord al dadelijk protest aangeteekend. Op bladz. 3 heet het, dat de eigenaren geen voldoende compensatie zouden kunnen vinden in een concessie tot exploitatie en dat de hun toekomende bevoegdheid, evenals het eigendomsrecht zelf, als onaantastbaar is te beschouwen.

Zijn dat woorden welke men moest aantreffen in een wetsontwerp, waar het geldt den onwil van dien man te breken, of zijn het de woorden die men alleen van zijn advocaat als zijn pleitbezorger voor de rechtbank had kunnen verwachten? Zulke woorden zijn geenszins dienstig om een onwil te breken, welke een ramp voor de koloniën is geweest en een bespotting van de Regeering.

Zou de Regeering dus niet als uiterste toegeeflijkheid kunnen overgaan tot verleening der concessie onder voorwaarde van bedrijfsdwang?

De Minister zal wellicht zeggen, dat men toch niet kan dwingen te exploiteeren als de phoshaatprijzen te laag zijn om behoorlijke winst te maken, doch voor dergelijke gevallen van „force majeure” kan gemakkelijk voorzien worden in de voorwaarden, waarin vooral moet worden opgenomen een minimum hoeveelheid phosphaat, jaarlijks onder gewone omstandigheden uit te voeren.

Het wetsontwerp wil echter een anderen weg op; het stelt zich voor onteigening ten algemeenen nutte toe te passen. Was daarvoor een studie van 6 jaren noodig? Wij wisten immers reeds jaren lang, dat dit mogelijk is.

Men had daartoe sinds lang het recht; en waarom is het tot nog toe niet toegepast? Zoo ooit een geval zich heeft voorgedaan dat onteigening ten algemeenen nutte aan de juridische eischen voldoet, welke prof. Buys in zijn Grondwet heeft geformuleerd, dan was het wel hier. Prof. Buys schrijft namelijk: „Wanneer het uitsluitend recht van dezen of genen op eenig bepaald goed in botsing komt met hetgeen voorwaarde is voor de oeconomische ontwikkeling van allen, dan wordt tot wegneming van die botsing dit uitsluitend recht opgeheven.”

En is dan het volharden in de staking der ontginning niet in strijd met de œconomische ontwikkeling van de kolonie?

Een 400—600 arbeiders kunnen er behoorlijk van bestaan met hun gezinnen, minstens 2500 hoofden. Dat is respectievelijk 1/12 van alle inwoners van dat kleine eiland en 1/7 der plattelandsbevolking.

Al die werkloozen, 300 in getal, wier request zooeven is voorgelezen, kunnen onmiddellijk aan het werk gesteld worden als men den onwil van dien eenen man slechts wil doen ophouden.

De schatkist zou er voordeel van trekken; het subsidie aan de kolonie zou, zooals in de jaren van exploitatie het geval was, grootendeels verdwijnen, de nooden en armoede zouden er ten zeerste door verminderen.

Hebben wij van dit wetsontwerp iets te verwachten? Zal de Regeering het uitvoeren? Ik vrees daarvoor met groote vreeze. Jarenlang heeft men gedraald, zal men dan eindelijk doortasten? Wanneer zal men weder tot ontginning overgaan? Ik hoop—want mijn stem over dit wetsontwerp zal er van afhangen—hierop een deugdelijk antwoord te zullen krijgen van den Minister. Wie zal beslissen of zulke onteigening zal worden toegepast; de Regeering hier of die in de kolonie? Mocht het laatste het geval zijn, dan moet ik op grond van de slappe houding in deze in de laatste jaren door den gouverneur aangenomen, mijn vrees uiten, dat geenszins snel en doortastend zal worden opgetreden.

Is de Minister genegen een bepaalden termijn te stellen waarbinnen die ontginning zal worden hervat, dan wel dit wetsontwerp zal worden toegepast? Beloften hebben wij genoeg gehad in de laatste jaren; er moeten nu daden worden verricht.

In de Memorie van Antwoord lezen wij, dat de Regeering zal zorgen voor een door deskundigen opgemaakt plan van exploitatie met berekening der kosten en der offers daaraan verbonden.

En op blad. 5 der Memorie van Antwoord wordt verklaard, dat, „wanneer de exploitatie niet of niet op voldoende wijze hervat wordt, de Regeering, als dit wetsontwerp tot wet zal zijn geworden, door onderzoek en voorbereiding van de onteigening de noodige maatregelen zal kunnen en moeten nemen.”

Is het dus vollen ernst met de toepassing van dit wetsontwerp? Ziedaar de duidelijke vraag, die ik den Minister meen te mogen stellen. Met erkentelijkheid heb ik bemerkt, dat door dezen bewindsman een verbetering in het wetsontwerp is gebracht. Het was te verwachten, bij den onwil waarmee men bij zulk een tegenstander moet rekenen, dat men door een procedure zou trachten aan te toonen, dat van onteigening „ten algemeenen nutte” in dit geval geen sprake kon zijn. Maar nu Zijn Excellentie bij nadere wijziging heeft bepaald, dat tot onteigening kan worden besloten, wanneer zij (de Regeering) oordeelt dat het algemeen belang het vordert”, is alle gevaar van chicanes bezworen.

Het hoofdbezwaar echter zijn de gelden die bij een schadeloosstelling zullen moeten worden uitgekeerd. De rentabiliteit daarvan zal niet moeilijk te bewijzen zijn, doch het geldt hier een bedrag van millioenen en millioenen. Ik durf haast geen cijfer noemen; doch zal de Nederlandsche Regeering bereid zijn millioenen uit de schatkist beschikbaar te stellen voor zulk een bedrijf?

Zoo neen, dan heeft men een viertal andere middelen om, zonder zware geldelijke lasten, het doel van het wetsontwerp toch te bereiken.

In de eerste plaats door een voorbeeld te nemen aan Gladstone, die, toen hij jaren geleden stond voor de ontzaglijke taak het groot-grondbezit in Ierland door onteigening te verdeelen onder de kleine landbouwers, de schadeloosstelling niet als koopsom in ééns wilde doen uitkeeren, maar alleen jaarlijks de rente van dat bedrag.

Indien dit denkbeeld in toepassing werd gebracht, zou aldus, zonder offers voor de schatkist, daar de winsten deze rente wel ruimschoots zouden dekken, de schadevergoeding verkregen worden.

Ook zou men den omvang kunnen beperken, bijv. een strook nemen van, stel een millioen gulden waarde ongeveer, deze onteigenen en de resultaten afwachten, om te zien of men op dezen weg kan voortgaan, en zoo een gedeeltelijke onteigening door een meer uitgebreide of een volledige te doen volgen.

Een derde oplossing is deze. Het Gouvernement zou de exploitatie zelf in handen kunnen nemen, alle onkosten aftrekken en de helft van de winst aan de aandeelhouders doen uitkeeren, wat een zeer billijke en rechtvaardige regeling moet worden geacht.

De vierde oplossing is, dat de Regeering, wanneer de rentabiliteit der onderneming is aangetoond, op de wijze ongeveer zooals hier te lande met de Staatsspoorwegen geschiedt, het beheer overlaat aan een krachtige maatschappij waarbij zij dan aandeel in de winst kan bedingen zonder de rechtmatige eischen der aandeelhouders uit het oog te verliezen.

Het risico in dit bedrijf is trouwens niet zeer groot. De hoeveelheid is op te nemen, het percentage te constateeren, de prijzen kan men vrij laag aannemen, de totaalkosten zijn vrij zuiver op te maken. Alsdan kent men alle inkomsten en uitgaven en is de winst dus gemakkelijk te berekenen.

Al is het niet precies te schatten, wil ik toch enkele cijfers noemen, om de gedachten te bepalen.

Wanneer men bijv. 50,000 ton jaarlijks uitvoert, een zeer geringe hoeveelheid vergeleken met wat gemakkelijk mogelijk is en in vroegere jaren veelvuldig werd overtroffen, kan men voor arbeidsloonen uitkeeren f 300,000 en wordt een winst verkregen van ongeveer f 60,000. Trouwens buiten den gedachtengang van dit wetsontwerp, wanneer alsnog moeilijkheden mochten opdoemen, zijn er nog verschillende andere oplossingen aan te wijzen; men heeft feitelijk: „l'embarras du choix.” Een van beide, óf wel men erkent dat er scheiding is tusschen het eigendomsrecht van de delfstoffen en dat van den bodem óf niet. Bestaat er splitsing, dan is er geen enkele reden om den eigenaar van de Santa Barbara te bevoorrechten boven alle andere eigennren, want van Savonnete kan men niet spreken. In werkelijkheid is die kleine hoeveelheid koperers zoo luttel, dat die niet noemenswaardig is te achten. Wil men die scheiding niet en handhaaft men het beschikkingsrecht der delfstoffen van den grondeigenaar, dan moet men ook dit beginsel in zijn volle kracht toepassen.

Men moet dan eenvoudig de grondbelasting heffen naar de totale „waarde van de gronden met hetgeen daarop is gebouwd en daaraan aardvast is.” Een uitdrukking, die voorkomt in de Koloniale Verordening van 1881 (*Publ. Blad* n°. 20, art. 1) betreffende de grondbelasting.

Dat denkbeeld heeft tot mijn genoegen — dit is een der weinige zinsneden van de Memorie van Antwordt, welke ik met pleizier heb gelezen — de instemming van den toenmaligen Minister gekregen. Ik lees nl op bladz. 5 der Memorie van Antwoord:

„Daarmede is intusschen niet gezegd, dat hij, althans voor zoover den grondeigenaar betreft, aan wien de beschikking over een gereserveerde delfstof in zijn grond wordt gelaten, zich niet zou kunnen vereenigen met een heffing van de grondbelasting op de wijze als van 1885 tot en met 1887 geschiedde. Is de verkoopwaarde van een stuk grond de grondslag voor een belasting, dan schijnt het hem inderdaad willekeurig en onjuist toe een voornamen, soms den voornaamsten factor voor de bepaling van die waarde buiten beschouwing te laten.”

Hier erkent de oud-Minister Fock, dat de Regeering dus volkomen het recht heeft om door de grondbelasting zoowel den bovengrond als de aanwezige meststoffen te treffen; zulks is ook geschied tot 1887. Ik heb bij vorige gelegenheden daarop reeds gewezen, maar toen werd mijn denkbeeld eenvoudig door Zijn Excellentie ter zijde geschoven met de verklaring: er is een groote reorganisatie van het belastingstelsel in bewerking en vóór de voltooiing daarvan wil ik niet ingrijpen. Ik heb gewacht en wat zien wij nu? Dat, dat bij de nieuwe belasting, in strijd met hetgeen het algemeen belang eischte, alweer alleen lettende op de voordeelen van Godden, de meststoffen niet in aanmerking konden bij het heffen der grondbelasting, hetgeen vroeger volgens die Publicatie van 1881 wel degelijk het geval was. De grondbelasting werd toen geheven van de volle waarde van de meststoffen, zij het veel te laag geraamd, maar in 1887 werd daarin wijziging gebracht en het uitvoerrecht van 8 pct. tot 10 pct. verhoogd. Al weder een wensch van Godden, waarvoor de Regeering zich ootmoedig heeft gebogen. De meststoffen worden dus nu niet in de grondbelasting getrokken, en behalve dat zijn de uitvoerrechten der phosphaten van 10 pct. tot 4 pct. verlaagd en als er winst wordt gemaakt kan niet meer dan 2½ pct. als maximum worden geheven. En al die gunsten, al die voordeelen ten bate van den heer Godden zonder dat van hem een enkele contrapraestatie werd verlangd!

In hoeverre — vraagt men zich onwillekeurig af, — zou de houding van den wetgever anders zijn geweest, indien daar niet een Gouverneur van den Nederlandschen Staat, doch een belanghebbende van de Santa Barbara-maatschappij had gezeten? De heffing van de aldus beknotte grondbelasting is daarenboven dit jaar nog tot de helft verlaagd. De goedertierenheid van de ambtenaren in het heden en verleden, heeft

lus de grenzen van het geoorloofde overschreden. Men heeft altijd toegegeven, steeds geluisterd naar de wenschen van den heer Godden, gelet op zijn voordeelen. Men heeft zich jarenlang laten paaien met beloften, die nooit werden vervuld, zooals men uit de koloniale verslagen herhaaldelijk kan bewijzen. En zelfs nu nog wordt er geen einde gemaakt aan dien willekeur, den zoo vaak gebleken onwil.

Ten slotte dit. De tegenwoordige toestand is eenvoudig onhoudbaar en niet langer te dulden. Er liggen enorme rijkdommen ongebruikt, tal van werkloozen loopen rond, er heerscht gebrek in de noodlijdende kolonie en de Rijkssubsidiën nemen jaarlijks toe. Geen enkele beschaafde Mogendheid zou zulk treurig misbruiken van zulke bronnen van bestaan voor allen gedoogen. De bewoners van Curaçao hebben een heilig recht op eenig aandeel in de schatten, hun door de natuur geschonken op dit in alle andere opzichte zoo schaars bedeelde eiland. Het is voor hen een levensvraag te noemen; een levensbelang voor deze noodlijdende kolonie. En toch vrees ik, dat ondanks dit wetsontwerp het sukkelen en knutselen zal blijven voortduren. Want ik beschouw dit wetsontwerp als half werk, waaraan ik, naar ik vrees, mijn steun zal moeten onthouden. Voor een groot deel zal mijn stem echter afhangen van het antwoord dat de Minister mij op de volgende vijf vragen zal geven:

1. Is de Minister bereid onmiddellijk een deskundige onderzoek te laten instellen omtrent de kosten en rentabiliteit van de exploitatie der phosphaten van Santa Barbara?

2. Zal hij dadelijk een termijn stellen om de eigenaren te verplichten de exploitatie van Santa Barbara te hervatten?

3. Zal hij hem aanbieden het verleenen van een wettige concessie, mits daaraan verbonden een rationeele bedrijfsdwang?

4. Zal de Regeering anders de grondbelasting heffen van de volle waarde van den eigendom met inbegrip der meststoffen?

5. Zal zij bij handhaving van dit wetsontwerp ten spoedigste de noodige stappen doen, waardoor hervatting van de exploitatie door of namens de Regeering op een der bovenvermelde wijzen binnen korten tijd zal geschieden?

Wordt onmiddellijk een minnelijke schikking getroffen, des te beter; maar anders hoop ik, dat de Minister met krachtige hand een einde zal maken aan deze langdurige lijdenshistorie voor deze arme kolonie.

Krijgen wij in deze geen duidelijke toezegging en dat in ronder termen dan wij tusschen de regels door van de toelichting op dit wetsontwerp moeten lezen, dan zal ik mijn stem aan dit wetsontwerp niet kunnen geven."

Nieuwsberichten.

Curaçao.

✠ Deze week ontvingen wij het bericht, dat de Zeereerw. Pastoor C. Smitz den 2n. Maart door den goeden God tot een beter leven werd opgeroepen. Zijn laatste levensdagen waren zeer smartelijk.

Franciscus, Johannes, Antonius, Aloysius Smitz werd 5 September 1857 te Grave geboren. Hij trad in het klooster der EE. PP. Dominikanen te Huisen, 23 September 1876, en werd 15 Augustus 1883 Priester gewijd. 12 Maart 1884 kwam hij reeds te Curaçao, waar hij 25 jaren vol ijver en toewijding werkte.

Een vriendenhand zond ons van Bonaire, waar Pastoor Smitz het langst heeft gewerkt, het volgende In Memoriam:

„Tot een volgend jaar of tot in eeuwigheid!" Met deze woorden nam verleden jaar de Zeereerw. Pastoor Smitz afscheid van zijn beminde parochianen op Bonaire. Niemand had toen durven vermoeden, dat het „tot in eeuwigheid" het meest waarschijnlijk zijn zou. Want krachtig was toen nog zijn gestel, en geen ziekte deed hem de reis naar zijn vaderland aanvaarden. Hij ging slechts, gelijk men weet, vereerd met het vertrouwen zijner Confraters, om de Curaçaosche Missie te vertegenwoordigen op het provinciaal kapittel der Nederlandsche Dominikanen te Huisen. Zijn heengaan was hem een offer, want hij beminde zijne parochianen en de zijnen beminden hem.

Gaarne had hij dan ook naar de zijnen teruggekeerd, gelijk telkens zijn brieven getuigden; en zulks viel te begrijpen. Men moet van zijn afscheid getuige geweest zijn om te kunnen oordeelen, hoe zeer hij zich bemind gemaakt had bij zijn volk. Dagen achter elkaar voor zijn vertrek stond de deur der pastorie niet stil. Telkens en telkens stroomden er nieuwe bezoekers binnen, die in stilte hunnen geliefden herder kwamen vaarwel zeggen of bedanken, en de oogen der meesten schoten vol tranen, wanneer zij neerknielden om zijn laatsten zegen te ontvangen. Het was blijkbaar, dat het hier geen gewonen beleefdheidsgroet gold, maar dat het een afscheid was van een teerbeminden vriend en vader.

Zulks bleek nog meer op den avond van zijn vertrek, toen rijk en arm, en jong en oud zich rond de pastorie vereenigd hadden, om hun dierbaren pastoor uitgeleide te doen naar het wachtend schip. Zwart stond het van de menschen aan de reede alle in plechtige stilte het oogenblik van vertrek afwachtend. Die massa volks en de doodsche stilte vóór het vertrek getuigden van een algemeene, diepgevoelde hulde, die Pastoor Smitz zonder twijfel de zoete overtuiging heeft meegegeven, dat hij bemind was bij zijn volk en dat zijn vertrek diepbetreurd werd en zulk een hulde moet den eenvoudigen pastoor meer waard geweest zijn dan daverende salvo's of grootsche geschenken. Zulk een hulde was een natuurlijke hulde, die voortkwam uit de harten van zijn volk. Nog geruimen tijd bleef men in diepe stilte hem nastaren, en wanneer hij zelf onzichtbaar geworden was, kon men den blik niet afwenden van het schip, dat hem overbracht.

Zoo blijft een kind staan staren op den grafheuvel, welke het stoffelijk overschot eener teerbeminde moeder aan zijn blikken ontrokken heeft.

Het was als had men er een voorgevoel van gehad, dat deze eer tevens de laatste eer zou zijn aan hun beminden herder bewezen.

Of deze hulde oprecht gemeend was, niemand kan hieraan twijfelen.

Ofschoon hij uit de oogen der zijnen verdwenen was, in hunne harten bleef hij in dankbare herinnering voortleven. Getuigen hiervan zijn de talrijke gebeden, welke hem vergezelden op zijn zeereis en de veelvuldige H. Misoffers, welke zijne parochianen hebben laten opdragen voor een voorspoedige reis, en nog langen tijd daarna, voor een goede gezondheid en een bestendig welzijn. Getuige hiervan is het feit, dat bij gelegenheid van Pastoor Smitz' vijf en twintig jarig Priesterfeest de geheele kudde zich samenschaarde rondom het altaar om het H. Sacrificie bij te wonen, dat men liet opdragen tot welzijn van hun beminden herder. Die vrome bede mocht echter, helaas, niet in vervulling gaan. De Heer heeft het in zijn alwijs bestuur anders beter geoordeeld.

Na 25jarigen, onvermoeiden arbeid heeft Hij zijn trouwen dienaar opgeroepen uit Zijn Wijngaard, om hem het eeuwige loon te schenken in den hemel.

Doch eerst zou God zijn deugd nog beproeven; de weg, die hij nog had af te leggen, zou een ware lijdensweg zijn. Een vreeselijke kwaal heeft hem aangetast, die onverbiddelijk wees op een langzaam naderend uiteinde. Maanden en weken is hij aan het ziekbed gekluisterd geweest, ten prooi aan verschrikkelijke pijnen; doch hij kende de hand, die hem sloeg en kustte ze. Als de zijnen hem hun deelneming betoonden in zijn lijden, dan wist hij grootmoedig te antwoorden: „Onze Lieve Heer geeft mij gelegenheid om in practijk te brengen, hetgeen ik U gepredikt heb."

Zulk een mannentaal viel te verwachten uit den mond van Pastoor Smitz, die de zijnen steeds voortging in de beoefening van datgene, wat hij hun predikte. Door zijn stichtend voorbeeld heeft hij steeds kracht weten bij te zetten aan zijn woord. Door zijn woord en zijn voorbeeld heeft hij de zijnen, die hem een gewillig oor verleenden, weten te maken tot menschen van soliede en degelijke godsvrucht, en op Bonaire een kern weten te vormen, die als een bolwerk staat tegen het steeds voortwoekerend ongeloof en zedenbederf.

Het moet, dunkt ons, den braven priester een troost en opbeuring zijn geweest te midden van zijn bitter lijden, wanneer hij in den geest een bezoek bracht aan Bonaire en binnentrad in zoovele huisgezinnen, overvloeiend van huiselijk geluk en vrij van de besmetting van onzedelijkheid, omdat men naar 's Heeren woord door hem verkondigd, geluisterd en geleefd heeft. Deze talrijke deugdzame en reine families leggen getuigenis af, dat waar nog ongeloof en zedenbederf heerscht, zulks niet te wijten is aan hun pastoor, maar aan schuldige nalatigheid van hen zelven.

Na zulk een vruchtbaar werken en na zulk eene beproeving door lijden, met overgeving aan Gods H. Wil doorstaan, mocht hij zonder angst of vrees de gelukkige eeuwigheid binnengaan. Want met een H. Paulus mocht hij uitroepen: „Ik heb mijn loop voleindigd, ik heb mijn geloof bewaard, er staat mij dus te wachten de kroon der gerechtigheid."

Bij de geboorte van het Koningskind.

De Gouverneur heeft bepaald, dat bij de geboorte van een Koninklijken Prins 101 en bij die van een Koninklijke Prinses 51 Saluutschoten zullen gelost worden door H. M. Zeemacht en het Waterfort. Zoo de Gouverneur het bericht van de voorspoedige bevalling van Hare Majesteit overdag kan mededeelen, dan worden de saluutschoten zoo spoedig mogelijk gebracht, wordt het bericht 's nachts ontvangen, dan wordt den daarop volgenden dag geschoten.

Daags na het bericht, mits geen Zon- of feestdag zijnde, groote parade om half negen, audiëntie om 10 uur ten Gouvernementshuize.

Op denzelfden dag dat de saluutschoten kunnen gegeven worden, 's avonds van half acht tot negen uur muziekuitvoering, daarna taptoe van land- en zeemacht.

Voorts vlaggen en tractatie van brigade, marine en leger en de arme verpleegden in verschillende gestichten.

Venezuela betaalt zijn schulden.

Nationale Schuld 3%.

Voor Maart.

Aan Spanje	B. 25.949,94
„ Frankrijk	15.006,28
„ Nederland	3.368,17
	B. 44.324,39

30% van de invoerrechten, ontvangen bij de Douane te La Guaira en Puerto Cabello,

Voor Februari

Aan België	B. 91 769,60
„ Frankrijk	22.460,35
„ Mexico	21.701.45
„ V. S van N. Amer.	19.108,50
„ Spanje	16 629,30
„ Nederland	4.583.40
„ Zweden en Noorw.	1.468,01
	B. 177.720,61

De Fransche Kabel.

De Heer Désiré Brun, vertegenwoordiger der Maatschappij, is 13 Maart te Caracas aangekomen en reeds aan 't onderhandelen met de Regeering van Venezuela. Een der hoofdpunten welke geregeld dienen te worden is de vergoeding door de Maatschappij van de Regeering gevraagd voor het afstaan der kustlijnen aan het Gouvernement.

Er zal een rechtstreeksche verbinding komen met Martinique, waardoor de dienst veel geregelder zal kunnen zijn dan vroeger, toen Caracas verbonden was met Santo Domingo.

Het tarief tot dusverre vrij hoog, zal worden verlaagd en niet hooger worden gesteld dan wat in andere landen gebruikelijk is.

Een klein verschil.

De *uitgaven* voor het dienstjaar 1910 zijn geraamd:

Voor de kolonie Curaçao op: f 961,642.

Voor de Kolonie Suriname op: f 6.734,646.

De *inkomsten*

Voor de Kolonie Curaçao op: f 657,205.

Voor de Kolonie Suriname op: f 4.294,580.

Het *te kort* is dus geraamd:

Voor de Kolonie Curaçao op: f 304,437.

Voor de Kolonie Suriname op: f 2.440,066.

Hoedenindustrie.

Met voldoening vernamen wij, dat de groote kooplieden zich reeds de goede gewoonte hebben eigen gemaakt om de minder-goed-afgewerkte hoeden geregeld te weigeren.

Bravo! dat is een flinke stap in de goede richting.

Een leelijk ding komt nu echter aan 't licht, dat namelijk over het algemeen zeer slecht, en slordig wordt gewerkt.

Blijven de kooplieden echter de mindere waar weigeren dan zal gaandeweg het werk wel beter worden.

Jammer, dat die slechte hoeden nog gereeden aftrek vinden bij de kleinere opkoopers. Als de groot-handelaren hun hoeden nu maar stempelen met hun merk dan blijkt op de Europeesche en Amerikaansche markt van zelf, dat de hoeden zonder „keur" werden afgekeurd en slecht zijn.

Een brief van Roosevelt.

Er is een brief van den gewezen President Roosevelt bekend geworden, gericht aan Sir Harry Hamilton Johnston, een Engelsch reiziger en geleerde. De brief luidt als volgt:

The White House, Washington

4 Dec 1908

Waarde Sir Johnston.

Een paar regeltjes in haast, die U nog bereiken kunnen vóór dat gij New-Orleans verlaat. Ik geloof niet, dat wij in Haiti zullen ingrijpen. Wel zouden wij het moeten doen, maar dit volk van ons begrijpt eenvoudig den toestand niet, zoodra er sprake is van het buitenland.

Daarom verlang ik niet handelend op te treden vóór dat de groote hoop van ons volk den toestand inziet en de zaak wil aanpakken. Om daartoe te geraken, moet ik hun de zaken duidelijk en helder voor oogen stellen.

In Panamá, Cuba, Santo Domingo en Porto Rico zijn er maanden en jaren van voorbereiding noodig geweest, vóór dat ons volk een goeden kijk op de zaken had en het ergste is, dat de welopgevoede Noord-Oostelijken niet alleen blind zijn, maar dat ze dikwijls niet zien willen.

Wij hadden in Venezuela ingegrepen moeten hebben en dat niet eens maar herhaaldelijk in de laatste zeven jaar. Wij hadden moeten ingrijpen in Centraal-America en Haiti. In al deze drie landen moeten wij nu zoo iets doen gelijk in Cuba, Santo Domingo en Panamá, gewijzigd echter naar de eischen van elk land.

Maar het Amerikaansche volk leeft eenvoudig niet met den toestand mede.

Theodore Roosevelt.

Sir Harry had juist een groote reis door Haiti achter den rug, toen de brief van Roosevelt hem in New-Orleans bereikte. Hij kende de houding van Roosevelt, alvorens hij de Zwarte Republiek bezocht. Na zijn bezoek drukte hij zich erg ontmoedigd uit over den toestand, zeggende, dat het volk minder vooruitgang had gemaakt, dan het onder Fransch Bestuur zou gemaakt hebben.

(*N. York Herald.*)

Castro op reis.

Caracas 8 Maart. Het Fransche Gouvernement heeft een telegram gezonden aan den Heer Lorena, den Braziliaanschen Gezant, die ook de Fransche belangen waarneemt. In dat telegram kondigt het hem de aanstaande reis van Frankrijk naar Venezuela aan van den gewezen President Cipriano Castro, en vraagt hem welke houding Venezuela zal aannemen in het geval hij zou trachten te landen.

De Heer Lorena heeft geantwoord, dat, dewijl Castro in staat van beschuldiging is in zake eene samenzwering tegen het leven van President Gomez, hij zal gevangen genomen worden.

Rechter Abreu, president van het crimineel Gerechtshof, waarvoor de zaak van Castro is aanhangig gemaakt, is gevangen genomen. Het Gouvernement heeft de plaatselijke bladen gewaarschuwd op te houden met hunne aanvallen op de politiek der Regeering. Een redacteur is naar de gevangenis gebracht.

Het plan van Castro om binnenkort naar Venezuela terug te keeren, welk plan is uitgedrukt in een brief aan President Gomez,— waarop echter niet geantwoord is,— en dat door de pers bevestigd wordt, is de stof van alle gesprekken in Caracas en er komt geen eind aan de gissingen of Castro van plan is, zich wederom van zijn verloren gezag meester te maken.

Tot ieders verbazing is het bekend geworden, dat hij werkelijk geen geld in de banken van Europa heeft staan. Alles wat hij meegenomen heeft van Venezuela is de simpele som van $ 200.000 ter bestrijding van de kosten der reis.

Venezuela's dictator heeft geen oogenblik gedroomd, dat iemand in Venezuela zijn gezag zou aanranden. zooals President Gomez gedaan heeft; hij heeft geen enkel stuk vee, of geen enkel gebouw of onderneming verkocht, alvorens naar Europa te vertrekken voor een uitstapje, dat hoogstens 3 maanden moest duren Hij wordt bemoeilijkt in het organiseeren van een revolutie doordat hij absoluut geen enkele operatiebasis kan vinden.

De basis van elke revolutie moet zijn Colombia, Curaçao of Trinidad Jarenlang heeft Castro Colombia een handelsoorlog aangedaan en elk confidentieel agent, door Gral. Reyes, den President van Colombia, gezonden om de zaken te regelen moest „met den kous op den kop" naar huis door Castro met smaad overladen.

Van dien kant dus kan Castro geen hulp verwachten, ja hij zou vervolgd worden, zoodra hij een voet op Colombiaansch gebied zette.

Curaçao zou hem zelfs niet toelaten te landen met het oog op zijne daden tegen Holland, die oorzaak waren van wat werkelijk was een oorlogsdaad van den kant der Hollandsche vloot.

Trinidad kan ook geen rustpunt zijn voor Castro na de jarenlange aanvallen op den handel van dat eiland en den oorlog door Castro aan Engelsche ondernemingen in Venezuela aangedaan.

Maar Castro zou een stoomboot kunnen uitrusten in een van de bevriende republieken van Centraal Amerika om daarmede een landing te beproeven op Venezolaanschen grond. Dat hij er in zou slagen een leger op de been te brengen, betwijfelt niemand, daar elke politieke leider, die er niet in geslaagd is van Pres. Gomez een post te krijgen, hem dadelijk zou bijvallen. Er is nog een sterke Castro-partij in Venezuela; zij wacht slechts op de komst van den leider.

Wat zullen de Ver. Staten, Frankrijk en Holland doen, om te voorkomen, dat Castro naar Venezuela terugkeert? Wat zou er geworden van het protocol zoo pas geteekend door Mr. Buchanan en den Minister van Buitenl. Zaken? Wat zou geworden van de tractaten, die men bezig is te sluiten met Holland en Frankrijk? Deze naties zien zich nu wel verplicht hunne eigene belangen en hunne overeenkomsten te beschermen en alle mogelijke middelen aan te wenden, om te voorkomen, dat Castro's droom verwezenlijkt worde.

(*New-York Herald*)

De Directeur van O. W.

Zaterdag is per *Prins Willem II* de nieuwe tijdelijke Directeur van Openbare Werken, de Heer W. A. J. T. ZELLE, hier aangekomen.

Wij heeten ZWEG. welkom in de Kolonie.

De Raad van Bestuur.

Bij het vertrek van den Heer FAUEL komt in den Raad van Bestuur een zetel vacant.

Vroeger heeft, naar wij meenen, de Gouverneur er op gewezen, dat het ten zeerste gewenscht is, dat de Directeur van O. W. zitting heeft in den Raad van Bestuur, omdat *zijn advies* herhaaldelijk noodig is.

Nu kan, volgens ons, de Directeur van O. W. toch zeer goed *advies* geven aan den Raad van Bestuur zonder lid te zijn van dit College. Tot lid van dezen Raad behooren slechts mannen te worden benoemd, die de Kolonie door en door kennen, en geheel en al met haar medeleven, mannen die liefde gevoelen voor de Kolonie en het zich ten plicht rekenen haar bloei en vooruitgang zooveel mogelijk te helpen bevorderen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de Heeren RIVAS, FENSOHN & Co een nieuwe tijdtafel voor aankomst en vertrek der *Red,, D*"van booten Maart-Juli.

— Van den Heer ARTURO R. MEJERSTON, vertegenwoordiger der Sigaren- en Sigaretten-fabrikanten SÖLNNER & Co, een wandkalender voor 1909.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

91 ratten.
902 muizen.

Alzoo reeds een totaal van:
5592 ratten en 34698 muizen.

De Inhuldiging van Mr. Tatt als President der Ver. Staten,

4 Maart jl.

De inhuldiging van een nieuwen President en Vice-president moest noodzakelijk uit twee deelen bestaan, en de Natuur heeft zoo leelijk mogelijk voor een derde gezorgd.

Het eerste deel was de komst van Mr. William Taft tot het presidentschap.

Het tweede het aftreden van Theodoor Roosevelt en zijn terugkeer in het private leven.

Het derde was het losbreken van een Noorder sneeuwstorm zoo vreeselijk, dat het land met verwoesting werd bedreigd, het spoorwegverkeer stilstond, de telegraaf- en telefoondraden brak, dat hij de straten onder sneeuw bedolf en scheen het woord te bevestigen van Roosevelts volgelingen: „De Natuur protesteert „tegen de onttroning van den voor„naamsten beschermer der Natuur."

Onder deze omstandigheden gleed de mantel van de schouders van Roosevelt en de radicalen, op die van Taft en de conservatieven. Met de lucht vol sneeuwjacht, de aarde bedekt met een witten mantel, en buitenshuis alles er op ingericht om iemand longontsteking te bezorgen, legde de nieuwe President den ambtseed af niet buiten vóór het kapitool, maar in de zaal van den Senaat en hield daarbij eene uitvoerige rede, waarin hij sprak over tarieven en rechten, over de behoeften van het leger, over de sterkte der vloot, over de buitenlandsche aangelegenheden, over Japansche immigratie, over postspaarbanken, over het Panama-kanaal, over de bescherming van spoorwegpersoneel en over de hervormingen in de rechtspraak, enz.

Hij eindigde zijne lange rede met te zeggen:

„Ik doe een beroep op de sympa„thie en medewerking van mijne me„deburgers en op de hulp van den „almachtigen God in het vervullen „mijner plichten, waaraan zoo zware „verantwoording verbonden is!"

Mr. Roosevelt reed niet met zijn opvolger naar het Witte Huis terug, ofschoon dit de onveranderlijke gewoonte was sinds de inhuldiging van Pres. U. Grant. Hij, Roosevelt, wilde aan zijn opvolger alle eer laten, het middelpunt der plechtigheden te zijn. Hij begaf zich naar het Union-Station en nam den trein naar Sagamore Hill.

Een groote nieuwigheid was het verschijnen van Mevrouw Taft en Mevr. Sherman, echtgenooten van President en Vice-president, die mede naar het Kapitool reden. Dat was pas in de laatste dagen geregeld. Omdat Roosevelt niet mee terugreed naar het Witte Huis was er een open plaats in het rijtuig van den nieuwen President. „Waarom zou de vrouw van den President niet meegaan" werd gezegd. Eerst werd het verworpen als al te Europeesch en omdat daardoor de vrouw van den President, daardoor een voorrang zou krijgen, dien noch de Amerikaansche constitutie, noch het officieele gebruik erkent. Toen werd gezegd: „Maar Mevr. Sherman kan ook met haar man meerijden."

Dat was de oplossing. President en Vice-president stemde toe.

Niettegenstaande het vast besluit van Mr. Taft. die tot op het laatste oogenblik verklaarde, dat hij bij de eedsaflegging wilde staan, waar zijn voorgangers gestaan hadden, besloot de regelings-commissie, dat de met sneeuw beladen galerijen zouden worden prijs gegeven en de plechtigheid binnenhuis zou plaats hebben. Mr. Taft gaf slechts toe toen men hem zei, dat oude Senatoren en Diplomaten groot gevaar liepen buiten een kou te vatten.

De parade en optocht ging door; doch wijl verscheidene troepen-afdeelingen niet hadden kunnen komen doordat hun trein in de sneeuw vastgeraakt, en ook verschillende vereenigingen slechts vertegenwoordigd konden zijn door eenige leden, terwijl de anderen door de sneeuw waren tegengehouden, waren de gelederen dun bezet.

Zoo bv. de matrozen van Annapolis. Een gedeelte kwam aan, toen de optocht was afgeloopen en het andere gedeelte zat vastgesneeuwd in een tram tusschen Annapolis en Washington. Ook het 7e Regiment van New-York kwam te laat, nadat het 22 uur onderweg was geweest zonder eten.

Het *Weather-Bureau* had nochtans het schoonste weer voorspeld en zelfs toen de stad al een duim onder de sneeuw lag, kondigde het nog aan: „Schoon weer, een weinig koeler." Professor Willis L. Moore, belast met het „Bureau", zond een boodschap aan Mr. Taft, waarin hij hem verzekerde: dat de eedsaflegging zou plaats hebben onder een wolklooze hemel, met een vloed van zonneschijn en een temperatuur van zoowat 40 °.

Toen Mr. Taft en Roosevelt bij het ontbijt elkander ontmoetten, zei Bill tot Teddy:

— President, zelfs de elementen protesteeren. Ik wist wel, dat het een koude dag zou zijn, wanneer ik President zou worden.

— Aanstaande President, was het vlugge antwoord, ik wist, dat het storm zou zijn tot op het laatste oogenblik van mijn bestuur.

En waarlijk het was zoo. Nauwelijks was Roosevelt weg of het weer klaarde op, de zon brak door een bij zonneschijn legde Taft den eed af, terwijl Roosevelt aan 't station stond te wachten op zijn trein.

Dewijl de eed binnenshuis werd afgelegd, moest men in der haast schikkingen maken in de Senaats-zaal. Nadat Pres. Roosevelt en Mr. Taft waren aangekondigd aan de hoofddeur der zaal, stapten zij naast elkander naar de stoelen voor hen gereed gezet, en gingen zitten met het gelaat naar het publiek, bestaande, uit Senaat, Kamerleden, hooge waardigheidsbekleeders, Diplomaten en hunne Dames. Iedereen bleef staan totdat beiden gezeten waren.

De aanblik der zaal was een studie in paars. Er waren 9 dames tegen één man. Bijna alle dames droegen paarse hoeden, paarse mantels, en viooltjes werden algemeen gedragen.

Ook Mevr. Taft was in 't paars. Mevr. Sherman in 't grijs.

De oude vice-President Fairbanks sprak een woord van vaarwel en verklaarde het 60e Congres voor gesloten. Dan zich wendend tot Mr. Sherman nam hij hem den ambtseed af en gaf hem de leiding van den Senaat over. Mr. Sherman dankte en riep meteen het 61ste Congres bijeen.

Daarna kondigde de Vice-President aan: De Chief Justice zal nu den ambtseed afnemen van den Gekozen President.

Deze plotselinge aankondiging viel eenigszins uit de lucht, dat merkte men aan de aanwezigen, onder welke eenige beweging ontstond.

Mr. Taft stond op, nam den arm van Senator Knox, zijn eersten minister, en ging zóó staan, dat hij zijne familie recht tegenover zich had in de galerij. De Chief Justice zegde de woorden van den eed zachtjes voor en Mr. Taft herhaalde elken zin met een langzaam, klaar geluid, dat doordrong tot in de uiterste hoeken der zaal. Toen hij daarna den Bijbel kuste, brak de geheele vergadering in applaus uit; Taft schudde de hand van den Chief Justice en begon de rede, waarvan wij boven reeds spraken en die herhaaldelijk door geestdriftige toejuichingen werd onderbroken.

Advertentiën.

Na een smartelijk, doch voorbeeldig gedragen lijden, meermalen gesterkt door de H. H. Sakramenten, overleed den 2n. Maart in het St. Elizabeths-gesticht te Arnhem onze beminde Confrater

P. fr. C. SMITZ O. P.

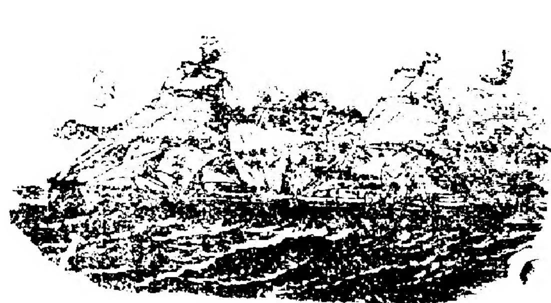
laatstelijk Pastoor te Kralendijk, Bonaire.

P. fr. ANT. TER MAAT.
Vic. Prov.
Curaçao, 26 Maart 1909.

St. Thomaskring.

Maandag, 29 Maart a. s., gewone vergadering. Aanvang HALF ACHT.

De Directeur,
R. J. C. WAHLEN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1909.	Zulia	Philad.	Mareb.	Carcas,	Zulia	Philad.
Vertrekt van NEW-YORK	Mrt. 6	Mrt. 13	Mrt. 20	Mrt, 27	Apr. 3	Apr. 10
Komt aan te SAN JUAN		18		Apr. 1		15
Vertrekt van „		19		2		16
Doet CURAÇAO aan		21		4		18
Komt aan te LA GUAIRA	13	22	27	5	10	19
Vertrekt van „	15	24	29	7	12	21
Komt aan te PTO. CABELLO		25		8		22
Vertrekt van „		26		9		23
Komt aan te CURAÇAO	16	27	30	10	13	24
Vertrekt van „	21	28	Apr. 4	11	19	25
Doet LA GUAIRA aan	22	29	5	12		26
Doet SAN JUAN aan		31		14		28
Komt aan te NEW-YORK,	29	April 5	12	19	26	Mei 3

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Zulia	Merida	Mareb.	Merida	Zulia	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Mrt. 6	Mrt, 22	Mrt 30	Apr. 5	Apr, 19	Apr. 27
Komt aan te MARACAIBO	17	23	31	6	20	28
Vertrekt van „	20	26	Apr, 3	9	23	Mei 1
Komt aan te CURAÇAO	21	27	4	10	24	2

Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar en Beleenbank* van 1o. September 1907 t|m 28 Februari 1908, onder No. 8395 **X** t|m No. 6402 **Y**, zal plaats hebben op *Donderdag*, den 1n April a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht der verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 2 1n Maart 1909.
De Voorzitter,
A. JESURUN.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO